

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
pol leta 4 „ — „
četr „ 2 „ 20 „

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k.
pol leta 5 „ — „
četr „ 2 „ 60 „

Vredništvo in opravišтво je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:

Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 „ „ „ 2krat,
4 „ „ „ 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 30 kr.

Avstrija in rumunski knez.

V katerem koli zrcalu nam naši diplomati in privilegirani politikarji pokažejo podobo Avstrije, povsod nam pokažejo kakšno karikaturu. Kjer koli na naših mejah kak narod ali knezič gane z uklenenim prstom in pojame po svobodni sapici, nemudoma začne mrtvaški krokarji vele vlasti (!) Avstrije krogati in konec vsega prerokovati. To je pomenljivo, a ne častno; bilo bi tudi podučljivo, ali pri nas imamo oči zato, da si jih za slepo-miš igro zavezujemo. Da prestopimo k stvari, in da ostanemo danes samo pri eni!

Podonavski kneževini Moldavija in Valahija živite v neki odvisnosti od Turške. Prav za prav je ta odvisnost manjša, nego je n. pr. cislajtanska odvisnost napram translajtanski vseomogočnosti. Odnosaji podonavski se naslanjajo na pogodbe. Knez Karl rumunski je dovolj vladar, ka hoče biti čisto neodvisen, in dovolj dete sedanjega časa ter učenec Bismarkov, da se za pogodbo bukareštansko, drinopoljsko in balta-limansko toliko brigati hoče, kakor se Bismark za praško in luksemburško pogodbo, Gorčakov za pariško pogodbo, Beust za konkordat, za oktobersko diplomato, za septemberski manifest, za historično pravo itd.

Knez Karl hoče torej Turški svojo odvisnost odpovedati ter jej naznaniti, da zanj vse pogodbe nimajo več vrednosti, kakor bankovci norčavega ameriškega cesarja v S. Francisko za blaginje našega finančnega ministra. Knez Karl se čuti dovolj močnega pastirja, da bode sam strigel svoje oče. Če se svoji odvisnosti še ni odpovedal, bode se v kratkem — tako je skleneno, vsaj tako se obče trdi.

V naravnih razmerah bi avstrijski politikarji lahko mirno gledali, kaj se nizko doli v Turčiji godi, mirno gledali tudi potem še, če bi hoteli po vsej sili biti pokrovitelji vsemu, kar je turškega. Turčiji ni do podonavske odvisnosti. Razen majhne letne plače na sultana ste podonavski kneževini popolnem samostalni v vseh zadevah in Turčiji delate več sitnosti nego dobička. S

turškega stališča torej ni nič ugovarjati proti vedenju kneza Karla. Drugače je z avstrijskim. Po domišljijah dunajskih politikarjev ima zdaj Avstrija svoj obstanek za spremembe voljo zopet enkrat braniti v — Valahiji, in središče naše politike se ima preseliti — v Bukarešto; Beust ima pobrati raztrgane kose pogodb, ktere bo knez Karl sultanu pred noge vrgel in ktere bo sultan z nogo sam potisnil med šaro, ako ne bo poslušal svojih dunajskih prijateljev. Krasna naloga za vele vlast Avstrijo! Pa poslušajmo one politikarje, ki Avstriji to svetujejo. „Neue freie Presse“ piše: „Predočimo si nasledke, ki jih bo ustanovljenje neodvisnega kraljestva rumunskega imelo za našo mo-narhijo. Že zdaj je v podonavskih kneževinah močna stranka, ki od dne do dne ljudstvu pripoveduje: „Rumunska domovina mora večje biti!“ Ta stranka ljuto sovraži Avstrijo in hoče tisti kos dežele, za kateri se hoče povečati, izrezati iz naše države. Tisti trenotek, ko bi nastalo rumunsko kraljestvo, postavil bi se v Bukaresti boj proti Avstriji na uradni politični program. Avstrija bi imela potem v boku (flanke) sicer ne ravno prenevarnega, a neutrudljivega sovražnika, ki bi nam sapo zapiral, podvezaval žile našega prometa z orijentom in ki bi nam v težavnih časih bodalo v prsi zasadi. Rumunska narodna država na naši granici bi mogla k sebi vabiti naše Rumunce na Erdeljskem, v Bukovini in v okrožji Kolomen. In še več! Ako se Rumunski posreči, da se spremeni v neodvisno državo, ne preteklo bi mnogo let in Srbi bi oglasili iste tirjatve. Razmerje med Srbijo in Turčijo sicer ni ravno isto, kakor med Turčijo in Rumunsko, a na njezne diplomatične razločke se v takih vprašanjih ne ozira. Tudi Srbi bi za-se tirjali popolno neodvisnost in porta bi jim komaj odrekati mogla, kar je Rumuncem dovolila. Potem bi nastala druga narodna država na avstrijski granici, vabljava in zapeljiva za naše Srbe in Hrvate. Kam bi prišli mi potem s tako sosesčino?!“

V malih besedah mnogo resnice, še več sramotnega priznanja, največ državne kratkovidnosti! Avstriji bi bil torej obstanek le zagotovljen, ako se okolo in

okolo obdā s sužnjimi državami, ako zatre pri sosedih vsako napredovalno gibanje! Avstrija bi ne imela več toliko atraktivne moči, da bi se njeni državljani ne razpršili po vseh vetrovih tisti trenotek, ko so pri sosedih padle sponke, ki so človečanstvo sramotile in zaduševale napredek in svobodo! Da bi to nas eden izrekel! Mogoče, da je temu res tako. A nasvetovani pripomočki so neveljavni. Uradna berlinska „Post“ je te dni dokazovala, da so proti načelu narodnosti neveljavne vse pogodbe. Načelo narodnosti in narodnih držav bode s svojo notranjo močjo prodrlo, ker prodreti mora in bode pod seboj pogreznilo vse države in naprave, ki se mu ne vedó akomodirati. Ravno omenjena berlinska „Post“ z ozirom na Avstrijo piše: „Nemško ljudstvo se zdaj ozira le še na svoje staro in vlsed ohranjenja jezikovega legitimirano posestvo. Kjer naj tudi stanuje, ne vede se več po svojih knezih, ako se knezi ne vedejo po ljudstvu.“ To velja — z dopuščanjem berlinskih učenjakov — menda tudi za druge narode. Avstrija naj ne zagovarja starih pogodb in na njih utemeljne sužnosti; Avstrija naj svoje domače stvari tako vredi, da bodo vsi narodi v njej našli poroštva svojega obstanka in napredka; s tem in le s tem bo uničila centrifugalne moči; svobodni in zadovoljni narodi se bodo zvesto držali napredovalne, pravične države in ne bode jih mikala medla lučica svobode, ki se sem ter tje pri sosedih pokaže, kakor so si svobodni Švicarji letos svoje meje utrdili proti sorodni Nemčiji in sorodni Francoski. Avstrija naj brani svoje narode in narodi bodo branili njo — Turke naj prepusti njih osodi — stare pogodbe historičnim arhivom!

Ravno v Avstriji se je tolikokrat naglašalo, da je svoboda več nego narodnost. Možje, ki sučejo avstrijsko osodo, naj to dokažejo; prilike imajo dovolj; potem jim bomo verovali.

Avstrija bode poroštva svojega obstanka našla le doma; tu naj jih brani in išče; ako jih bode branila v Luksemburgu, branila na črnem morji, branila v Moldaviji in kneževini srbski: branila bode stare papirje, hlapčevstvo, absolutizem, pozabila pa med tem na svoje

Listek.

Domovina je rešena!

Društvo v Brežicah, ki si je dalo ime konstitucionalnega, je poskrbelo za to, da more „Slov. Nar.“ prevažno jugoslovansko vprašanje tudi v podlistku razpravljati. Bral sem v graški „Tagespošti“ od 16. decembra 1870 št. 335 čez dolgočasa zopet en dopis iz Brežic, ki pove, da je imenovano društvo v skupščini dne 10. decembra 1870 o jugoslovanskem vprašanju resolucijo pregrešilo „um diesbezüglich die öffentliche Meinung des gemeinschaftlichen Vaterlandes, Oesterreich, nicht irreleiten zu lassen“.

Za to izjavo bo društvu gotovo hvaležen ako ne Beust pa vsaj ljubljanski „Brenclj“, kteremu ravno v novejši dobi primanjkuje originalnega gradiva. Da pomen (ali brezpomen) resolucije po prestavi ne trpi, naj povem poglobitnejše točke v prvotni besedi. Breški domoborci spoznajo dolžnost „mit energischer Entscheidung auch Agitationen entgegenzutreten, welche unsere oesterreichisch-slavisches Stammesgenossen in panslavistischem Sinne zu bearbeiten den Endzweck haben.“ V vsaki besedi breški hidalgo! Dalje meni društvo, „dass auch dieser jüngste Versuch (namreč ljubljanski

shod) der slavischen Actionspartei zu den vielen panslavistischen Combinationen gehöre, welche schon seit Decennien in mannichfaltiger Weise die staatliche Einigung aller Slaven mit seltener Beharrlichkeit und Energie anstreben“. Čuditi se moram, da so te fraze, ki se na ljubljanski program (glej „Narod“ št. 142) tako malo podajo, kakor Kitajec v Pariški salon, v tako hitrem času bile izmišljene; ker je znano, da breški državnik o idejah časa še le potem svojo besedo izreče, ko so že drugi izgovorili in mu nekaj besedi in misel na jezik dali. Škoda, da je mož v Brežicah: najdba panslavizma v ljubljanskem programu je tako prebrisana, da utegne mož zavoljo nje postati chef policije prihodnjega pobožnega nemškega carstva, ako ga Beust zavolj izvrstne umetnosti z veliko besedami malo povedati ne pokliče v svoj kabinet, da tam piše sedemindvajseto in druge note o turško-črnogorskem prepiru za pašnike.

Dalje se društvo jezi, kako se je predrznilo v Ljubljani tudi v imenu Štajercev govoriti. Prosimo zamere; ko bi bili vedeli, da je v Brežicah tako mo-gočno politično društvo, gotovo bi ga bili poprej dovoljenja prosili.

Potem nas zagotavljajo v imenu društva „und sicherlich auch im Sinne vieler Tausend Gleichden-

kender (Denkender?) des steiermärkischen Unterlandes, dass die Bestrebungen der Laibacher Conferenzler unsere Zustimmung durchaus nicht besitzen, und dass der gesunde Sinn der Slovenen mit Widerwillen von jener tristen Politik der Laibacher Conferenz, die den Stempel der Ueberhebung und Lächerlichkeit zugleich an der Stirne trägt, sich abwende.“ Veseli nas, da pisar resolucije preganja „Ueberhebung und Lächerlichkeit“ pri Slovencih. Menda ga ponižno nezaupanje v lastne moči vdrzuje, da ne začne s tem preganjanjem najprej sam pri sebi.

Za tem vzvišenim vodom pride jako ganljiv patriotičen naskok! „Wir und mit uns alle Patrioten werden den unerschütterlichen Glauben an die Möglichkeit eines auf liberaler Grundlage zu reconstruierenden Oesterreichs niemals aufgeben, und wir bleiben in aller Zukunft entschiedene Gegner aller jener, die auf den Zerfall des grossen „Habsburger-Staates“ speculirend, die Volksstämme Oesterreichs in panslavistische oder pangermanische Lager hinüber zu locken trachten“. Častna beseda „liberal“, kaka je postala tvoja definicija v Avstriji in kak pomen imaš v srcu tistih, ki te tako radi konec jezika nosijo? Naši možje v Brežicah, ki so tako hrabri v napadanju, imajo hraber patrijotizem, ki samo v tem obstoji, da trdne vere ne

narode, ki si bodo — osiromašeni — pogoje svojega obstanka iskali tam, kjer si jih bodo najbolje in najzanesljiveje najti vedeli. Vrnivša pa se iz takih bojev bode Avstrija našla domače ognjišče — prazno in osamljeno.

Učiteljem in okrajnim šolskim svetovalstvom na Kranjskem.

Veliko je bilo že govorjenja o tem, kako je deželno šolsko svetovalstvo za Kranjsko določilo gledé učnega jezika v kranjskih ljudskih šolah. Dolgo časa se je le ugibalo in zdaj to zdaj ono svetu oznanjevalo. Opomnimo le na sporočila „Novic“ in dotičnih razprav v „Slov. Nar.“ A še le zdaj smo pravo zvedeli, ko je c. k. kranjski deželni šolski svet poslal okrožnico do c. k. okrajnih poglavarjev na Kranjskem, datirano od 8. oktobra 1870, št. 316, v kateri določuje one točke učilnega in šolskega reda od 20. avgusta 1870, ki spadajo v delokrožje deželnega šolskega sveta. V tej okrožnici je v narodnem oziru najvažnejša določba 7, ki se tako-le glasi: „Zastran nauka v jeziku se z ozirom na zadnji stavek § 51. (namreč učilnega in šolskega reda) izreka, da je učni jezik v ljudski šoli, razun v šolah na Kočevskem in na Fužinah na Gorenjskem (Weissenfels) **slovenski jezik**. Ako bi se v kaki šoli zraven tega jezika učil tudi nemški jezik, kot drugi deželni jezik, naj se ravna po pravilu, da naj se z nemščino začenja le po tem, kadar učenci že dobro znajo brati in pisati v materinem jeziku. Namera poduka v nemškem jeziku je razna, in sicer ta, če se mladina pripravlja za srednje šole, ali pa če se ga uči za djanske potrebe. Prvo se doseže s tem, da se v štirirazrednih ljudskih šolah uči kot zapovedani nauk, drugo pa s tem, da se toliko, kakor kažejo potrebe in želje šolskih občin, uči kot prost nauk.“ Enako važna je določba 8: „Zgledne učne načrte, kakor so zaznamovani v § 63. bode deželno šolsko svetovalstvo po boljšem pozvedovanji in posvetovanji pozneje naznanilo. — Za šolsko leto 1870/71 naj ravnatelj vsake šole po določbi v §§ 51 do 60 zaznamovanih učnih namér sam sestavi učni načrt in naj ga z načrtom o učnih urah predloži okrajnemu šolskemu svetovalstvu, da ga odobri.“ Iz teh določb okrožnice kranjskega dež. šolskega sveta se tedaj razvidi, da je nemškemu jeziku kot učnemu v slovenskih ljudskih šolah odklenkalo, da tudi v višem (4.) razredu mestnih šol po Kranjskem ne bode nemški jezik učni jezik, kakor smo se še pred malim časom bali.

Na dalje pravi okrožnica v točki 7, da nemščina pač ostane zapovedani učni predmet v tistih šolah,

ki pripravljajo za srednje šole, to so štirirazredne (glavne) šole, katerih je na Kranjskem 13; kajti 2 ženski štirirazredni ljudski šoli se k onim nimajo prištevati. V drugih šolah, to je na kmetih, naj bode nemščina le prost nauk, tedaj če djanske potrebe ali pa šolske občine znanje nemščine zahtevajo in želijo. Koliko naj se podučuje v posamnih predmetih, in torej tudi v nemščini, to določuje po želji učiteljevi (ravnateljevi) okrajno šolsko svetovalstvo. Iz vsega tega sledi, da je zdaj za tekoče šolsko leto narodno in nenarodno šolstvo na Kranjskem odvisno od srenj, t. j. občinskega zastopa, od učitelja in največ od okrajnih šolskih svetovalcev.

V 13. namreč v glavnih šolah se pač mora v nemščini podučevati; ali koliko, to je ležeče na učiteljih glavnih šol, kateri imajo vsled določb učilnega in šolskega reda o tem sklepati in na okrajnih šolskih svetovalstvih, ki imajo učne načrte, izdelane od učiteljev, odobriti. Kranjski učitelji, ki ravnokar o teh zadevah določujete, ne ozirajte se na tuj jezik, na srednje šole, kamor le malo otrok gre, ampak materi ni jezik naj Vam bode pri srcu! Osnujte si za tekoče šolsko leto narodne šole! Odločite materinemu jeziku dostojen prostor, skrbite za koristne praktične znanosti v domačem jeziku in ravnajte z nemščino tako, kakor je vlada dozda ravnala z milim materinem jezikom! Opuščajte nemščino v prvem razredu glavnih šol, če je še kje v navadi in odmerite jej po drugih razredih le po 2 ali 3, k večjemu po 4 ure na teden!

Enako svetujemo slovenskim srenjam po Kranjskem. Ne tirajte od Vašega učitelja, da bi Vaše otroke v nemščini, ki jim nič ne koristi, podučeval! Veliko boljše bode, ako se bode Vaša mladina v materinem jeziku in drugih za življenje potrebnih znanostih izurila. Največjo prošnjo pa stavimo v imenu rodoljubnih Slovencev do okrajnih šolskih svetovalcev. Na Vas bode za letos dolžnost prišla, da bote učilne načrte Vam podložnih šol potrjevali. Ozirajte se tedaj na dejanske potrebe našega naroda, a ne na gojenje nemškega jezika v slovenskih krajih in ne na naše srednje šole, ki so osnovane proti potrebam in željam našega naroda. Ako bi nemščini v štirirazrednih ljudskih šolah zavolj tega veliko učnih ur odmerili, da bodo učenci iz teh v srednje šole prestopiti mogli; podpirali bi še vedno nemškutarstvo po zadnjih šolah. Pošljimo srednjim šolam otroke le slovenskega jezika zmožne; rajše jih bodo prevzeli in se potem z njimi v domačem jeziku menili, kakor da bi prazne učilne sobe imeli. To-liko denes vsem tistim, ki bodo pri učilnem načrtu kranjskih šol v kratkem določevali: Bog daj, da bi vsi sklepi bili na korist našemu milemu narodu!

„Načela“

po katerih se je izdelavala osnova srenjske postave za Štiroško.

(Dalje.)

I.

Krajna srenja.

Semkaj spadajo nadalje razne vrste srenjskega blaga, zlasti srenjski pašniki in srenjske hoste. Dostokrat se kaže, da se srenjski pašniki smatravajo kot lastnina gruntarjev, t. j. poprejšnjih rustikalnih posestnikov, kateri od tega premoženja izključujejo srenjske kajzarje, t. j. tiste, ki so si od srenjskega pašnika zemljo pridobili in na njej pohištvo postavili, pa tudi izključujejo rustikalne kajzarje, t. j. one posestnike, ki so svoja zemljišča pridobili si s tem, da so se ločila od rustikalnih gruntov. Po tem, kako so ti kajzarji nastali, dá se razumovati, da jih gruntarji izključujejo od udeleževanja pri užitku srenjskih pašnikov, ali da jim udeleževanje dovoljujejo le proti temu, ka slednji plačujejo stalno ali preklicljivo pašnino ali da jim nakladajo druga srenjska bremena.

Enako se je razvilo razmerje gledé srenjskih gozdov, ktere navadno le nekteri srenjski kmetje zahtevajo za svojo lastnino, iz katerih srenja dobiva potrebni stavbini les za mostove in brvi, za kurjavo v šoli, v bolnicah itd., in v katerih je tu in tam kajzarjem dovoljeno jemati si nastilo, pasti in pobirati odlomljene veje. —

Zopet v drugih srenjah nahajamo srenjsko premoženje, ktero je lastnina le ene gotove krajne srenje, in ni dvomiti, da se je to premoženje od lastnine vse srenje le s tem odločilo, da se je iz političnih ali financijelnih ali vojaških razlogov zaukazavalo, da so se morale s prva samostojne srenje skladati, in da se je oziro to premoženje skladanju kljubu samostojno obdržalo. (Dalje prih.)

Dopisi.

—r.— Iz Ljubljane, [Izv. dop.] V petek 16. t. m. je bil zbor ustavovernih velikašev, ki je sodil o življenji in smrti „Tagblatt“-a. Obravnava je bila viharina, zlasti Dežmana so grabili, ker je glavni nasprotnik, da se izdaje slovensk list za nemčurske namene. Račun je gospodom deležnikom in lastnikom lista podal neprijetno božično darilo, ka mora vsaki na celo vplačano akcijo še blizo 100 gld. doplačati, da se poravnajo dolgovi. Vsled tega se je mnogo gospodov odpovedalo te drage časti in so izstopili. Dalje se je sklenilo Tagblattovo naročnino od novega leta naprej povišati za 2 gld. 40 kr. Razpravljalo se je potem vprašanje o novem odgovornem vredniku, ktere ga bi si iz Dunaja ali Gradca naročili in mu dali 1200 gld. na

z g u b é „an die Möglichkeit eines reconstruierenden Oesterreichs“. Beust-Andrassy pazita, brežki državniki verujejo, da je mogoče, da neha Oesterreich-Ungarn in da bode zopet samo Oesterreich! Potem naši državniki za Savo (Brežice so namreč na Savi) ostanejo odločni sovražniki panslavizma in čuda (pisano je!) tudi pangermanov. No, pangermani se jih ne bodo bali. Uže dolgo časa pangermani kričijo in rovarijo po Avstriji skrivaj in očitno, kakor bi Avstrija bila že napol pod pickelhaubo, a hrabro brežko društvo ni nikoli zakričalo: quousque tandem! Zdaj pa, ko se želé porazumeti sosednji rodovi e n e g a plemena na korist e n e skupne države, bratje, ki živé veliko vekov zvesti in stalni pod žeslom e n e dinastije, ki so skupaj Evropo varovali turškega barbarstva, ki so, ne le enkrat državo rešili iz pogube s svojim blagom in svojo krvjo; zdaj zakričijo ti „liberalni“ možje in nam spodtikajo, da spekuliramo na razpad države. Ja, bauer, das ist was anderes! In ti kričači v svojem političnem cinizmu natolečujejo odlične moze, politične značaje, katerih domoljubje in zvestoba do vladarjev je bila v najnevarnejših časih do denes vedno neomadeževana, kar hladnokrvno zločinstva veleizdaje. Izvrstno konstitucionalno društvo! Mi ne kličemo proti vam policije na pomoč, ker vemo, da značaji baš iz vaših taborov

ravno proti nam policiji vedno ušesa polnijo, da ne utegne do mira priti; in ker vemo, da je v vaši kleveti veliko neumnosti in nevednosti a le malo hudobije, ki je niste sami krivi! Zató, oče odpusti jim, saj ne vejo, kaj blebetajo!

Po Göthe-jevem pregovoru, da so samo paglavci pohlevni, resolucionisti na koncu ljubljanskim „konferencierjem“ še dober nauk dajo, naj puste take „wertlose dem staatlichen Gedeihen schädliche Utopien“, za ktere se noben Slovenec ne „echauffira“. To je vse in menim, da dosti. —

Dunajsko časnikarstvo novjših časov je zasejalo ljulko političnega hinavstva, ki pod krinko liberalnosti, miru in sprave narode med sabo draži, in z natolcevanjem in zasramovanjem napada možé ukoreninjene veljave, da s tlačanjem večine pride na vrhena neopravičena stranka, in je razširilo neko čudno svobodo, ki se loči od prava, in ki meri z enako mero jasno resnico ali golo laž, kakor je ena ali druga za osebne namene bolj pripravna. Ljudje v provincijah pa, ki „ne gledajo za kulise“, tudi ne morejo razločiti ljulke od pšenice, in navzémó se dunajskih fraz, kakor se oblačijo po dunajski šegi, posebno tacih fraz, ki so z liberalno peno pozlačene. Take fraze so prišle tudi v Brežice, nedolžni možje so jih sprejeli po videzu sodé in

moder krojač je izmed njih vzel najsvitlejše, ter iz njih skrpal to resolucijo, podobno novi obleki starega glumača. —

Mislil sem prebravši to resolucijo, Brežice, kakor nekda Bethlehem v Judeji, niso zadnje mesto na Sloveuskem. Kako so pa tudi različni udje konstitucionalnega društva: krojači in pomagači črevljarji na podplat in na kveder in drugi sicer pošteni rokodelci, prodajalci blaga na vatre in na škatle, pisarji in postopači, gospodiči brez opravlja in z veliko opravlkom, sploh različni s težavo sklicani udje, gledali, ko se jim je čitala ta resolucija, in kako so strmé nad njeno „učenostjo“ bili veseli, da imajo med sabo moža, e n e g a moža, ki zna tako v njihovem imenu misliti, resolucije kovati, ki njihovo slavo obeša na veliki zvon „Tagespost“ v Gradcu, da pridejo brez lastnega truda, brez stroškov in brez porabe možganskega fosfora na glas inteligentnih, „ustavovernih“ in čez vse „liberalnih“ meščanov, branitelj kulture na skrajnem jugu. Naj brž je bila resolucija enoglasno sprejeta, ker pri takem društvu je disciplina izvrstna. Razumel jo je morebiti tudi deseti del udov — to je trije ali štirje možaki, s katerih popisom vas ne morem nadlegovati, ker osebne privatnih pisati ni spodobno, javne osebne veljavnosti pa še za feuilletonista nimajo, ker se ne delajo originalno-

leto, za kar bi plačevala Kleinmayer in Bamberg 800 gld., konšt. društvo pa 400 gld. Ugovarjali so pa z druge strani, da bi novi vrednik tako prišel v siten položaj, ker bi ne mogel ustrezati firmi Kleinmayer in Bamberg, ktera mora kot založnik Laibacherice imeti gotove ozire vladi nasproti — na drugi strani pa konšt. društvu, da bi tako obsedel med dvema stoli.* Sklenilo se je tedaj si novega vrednika ne omisliti, ampak ostati pri starem životarenji, faktor Rüting iz obljubljenega deželja, kjer leskova mast raste, bo vrednik, Dežman pa „notizier“ rubrike „lokales“ —

Povišana naročnina bo tako marsikoga odplašila in „Tagblatt“ bo kmalo pel tužno pesem: „dies irae“.

Konšt. društvo, iz katerega je pretekla dva meseca okolo 60 udov izstopilo, bo 21. t. m. v velikej kazinski dvorani praznovalo ustavo, kakor po navadi napravi „diner“ — po 80 kr. za osebo. Do sedaj so pri tacihi prilikah rabili dvorano na strelišči, pa je več ne dobé, kerso jo zadnjič preveč zakadili. Jaz sem tako dobro podučen, da že vem, kaj se bo govorilo. Dr. Kaltenegger bo z zamolklim glasom, ker se bo celo noč govor učil, govoril 1½ ure o ustavi, ktere se treba držati. Župan dr. Suppan bo napil na svobodo in liberalizem, vmes pa bo mahnil nekaterekrat po Potockemu. Dežman napravi gromovit pereat na klerikalce in narodnjake, vrh tega pa bo razlagal jugoslovanske sanjarije in povedal, ktere številke pridejo prihodnjič v loteriji. Finančni tajnik Ertl, da naj ustavoverna manjina na Kranjskem ne obupa ter da je gališka resolucija neizpeljiva. Dopolnjenik v „N. fr. Presse“ in vrednik Laibacherice gosp. Dimitz bo nazdravil svojega svaka dr. Suppana i. t. d. Vse to za 80 kr.! Ali ni dober kup, kali?

Naj objavim še junaški čin Dornika, zastavničara nemških turnarjev, ki je na Janjčem tako velikanske korake delal, kakor nekda ajdovska deklica. Mož je velik in svoje velikosti primerno surov, kar je zadnjič pokazal. Pred nekoliko dnevi pride namreč v krčmo „zum Polarstern“ v drugo sobo. V prvi sobi sta sedela g. K. narodnjak, in njegov znanec, ki je ud nemške „feuerwehr“. Ta dva gospoda sta se pogovarjala slovenski, kar je Dornika tako razkačilo, da je proti udu gasilnega društva zakričal: „wenn Sie ein ehrlicher Mensch sind, so reden Sie deutsch und kommen Sie zu uns Deutschen (?)“

*) Jákó nepotreben strah! Kleinmayer in Bamberg, konšt. društvo in vlada, kazino in „Tagblatt“ je kakor Nemec pravi, „alles ein Krätzel“ in vrana vrani oči ne izkljuje. Vredn.

smešnih. Kdo je pa resolucijo sestavil, vsak na mah spozna. Kdo bi tudi ne v „veku fraze?“ On je politična oseba: poslanski Ahasverus, ki ne more priti do poslanskega stola, kakor pravi Ahasverus ne do miru. Želim mu, da se mu trud, s katerim brežko politiko vodi, obilno povrne, in naj enkrat zadobi stol v Gradcu in dalje na Dunaji. Če bo potem tako delaven, kakor zdaj, se ne bo z njim pečal samo Narodov podlistkar, ampak tudi na Dunaji Pavliha redivivus. Nazi Reichrathshodorododoh v šaljivem „Floh-u“ tudi že težko pričakuje naslednika, ali vsaj tovariša. —

Kaj bodo na breško izjavo rekli „liberalci“ v Sloveniji. Njihov zvonček „Laibacher Tagblatt“ je dozdej neki samo toliko rekel o jugoslovanski konferenciji v Ljubljani, da so zraven bili samo malovažni ljudje. Kaj morejo zato, da niso sami muzealni varuhi! Da je vse nekako tiho o tem važnem ljubljanskem shodu, kaže, da različni značaji, ki jih skupaj veže uzurpirani naslov „liberal“, in ki čas tratijo v raznih konstitucionalnih društvih v Ljubljani, Celji, Mariboru itd. zolčne govore in resolucije kuhajo proti težko dotakljivi jugoslovanski izreki. In zdaj so jim Brežičani, o katerih še mnogi vedel ni, da so, vse veselje zasolili, ko so prvi stopili na dan. Marsikteri odločen liberalce, ki je že za Meterniha in poznej za vsake spremembe bil — ministerialen, bo nevoljno memral: To malo društvo, ki se mu še mleko političnega otroštva med zobmi pozna, je prehitelo mene, starega liberalca, v velikem mestu, in s tako resolucijo, ki vse pové, kar sem jaz mislil povedati — (ti ljudje so si podobni, kakor jajce jajcu) to se ne spodobi — — — „das kleine Rann fängt an mir fürchterlich zu werden!“

herein, Slovenen brauchen wir keine!“ Gospoda se nista na to zmenila, pa Dornik ni imel miru, in ko mu je vino zmešalo še ostalo pamet, napade s svojo palico (boxer) uda nemškega društva in ga začne pretepati, pri katerem poslu mu je še neki prav fino omikani gospod pomagal, drže se nemške rime: „denn einer kanus nich richten müssen zwei dabei sein.“ Gosp. K. je med tem pretepanjem, pri katerem bi bil celo krčmar kmalo kaj vjel, odšel in Dornik je leté za njim k svojemu drugu djal: „ich muss diesen hund niederhauen, er muss krepiren, wenn es mein leben kostet! To je nemška omika, to je zastopnik kapitala in inteligence. Kapital mu je se svinčcem okovana palica, inteligencija pa menda vse, kar je od brade do pet. Čestitamo nemškemu društvu, ki imajo tako odlične ude, ki tako oznanjujejo zveličavno kulturo. Tožba proti Dorniku in drugom je že predložena, radoveden sem, kaj bo, ali bodo pač tako postopali, kakor nekda j proti Sokolcem, ali pa bojo varvali svoje „carteljne.“

Iz tržaške okolice, 16. dec. [Izv.dop.] Naše politično stanje se bode, kakor se kaže, na boljše obrnilo. Naši okoličanje so še vedno pripravljeni energično braniti slovenske interese; samo da bi naši županje (delegati) bolj se zavedali svojih pravic, katere večkrat darujejo le na in za ljubo nekterim magistratnim uradnikom, češ, da se jim ne smejo zameriti, ker se jim nagradi za njih preponižnost s kako popravljenim potjo ali čem drugim enakim, kjer si prislužijo par goldinarjev — pa molčijo na škodo celega občinstva. Želeti bi bilo, ka bi se enkrat slovo dalo takemu hlapčevanju. — Delegati tržaške okolice! Ali bode te še dalje tako sramotno zatajevali naše svete pravice? Ali se bode te še zmiraj bali pošiljati nazaj vam v nerazumljivem jeziku pisane dekrete in oznanila? Ali bode te še zmiraj kot pohlevne ovčice uklanjali se policijskemu Bratiču? Čas je, da otesete iz sebe strašljivo obleko in se obnašate kakor možje slovenskega naroda. Nekateri novoizvoljeni županje, posebno pa Rojanske, ki vaju poznamo, da sta bila zmiraj zvesta narodnjaka, pokažite tistim mestnim gospodom, koji bi vas radi le za svoje metle imeli, da ste zvoljeni od ljudstva in da se ne bojite od Vas plačanih gospodov, od katerih imate pravico tirjati, naj Vam vestno izpolnijo, kar Vam po pravici gre.

Naša deželna vlada se nekako pohlepno uklanja tukajšnim Lahom. Mi jim sicer ne zavidamo, posebno zato ne, ker želimo mirno in bratovsko skupaj živeti in upamo (ako se ne varamo), da kar se nam obeta, se nam tudi uresniči — pa želeti bi bilo, da se tudi nam približa, in da nas ne bi tudi zanaprej prezirala „à la Moering“, ki je pri priložnosti, ko se je eden naših poslancev pritožil o naših razmerah, izrekel, da nas je do grla sit. Dobro da ga je veter odnesel še za časa od nas. — Ker je ravno izpraznjeno mesto tukajšnjega deželnega glavarja, naj bi dunajska vlada poskrbela za moža, koji je sposoben in vreden takega mesta. Znano nam je, da se ni do zdaj gledalo, da bi bil deželni glavar zmožen tudi slovenskega jezika, dasiravno je v primorji večina prebivalcev slovenskega rodu in duha, ktere bi morala vlada vendar enkrat v račun vzeti, dokler je še čas, in znabiti zadnji čas.

Tako naj se skrbi, da dobimo deželnega glavarja takega, ki bi bil zmožen tudi slovenskega jezika in da kolikor mogoče pozna deželo in nje potrebe. Takega gospoda bi znabiti ne bilo težko dobiti, samo da bi hotela vlada k srcu vzeti naše pravično zahtevanje. Že več takih imen smo brali po časnikih, koja se primerjajo za tukajšnjega glavarja, med drugimi tudi g. Gödel, dvorni svetovalec na Dunaji. Slišali smo tudi ime nam dobro znano g. Konrada. Ne bom pretresal tega imena, saj nam je predobro znano iz poročil: „naš jezik je uradno vpeljan“, in tudi drugih ne. Naj mi bo pa dovoljeno omeniti gospoda Gödelna. Ta gospod je rojen Mariborčan, zmožen med drugimi obeh tukajšnjih deželnih jezikov. Bil je več let v primorji, posebno v Kopru je 5 let bil sodnijski uradnik. Gosp. Gödel je gotovo bolj sposoben, kakor vsaki drugi, kar se jih je dozdej imenovalo. Tudi, kolikor mi je od njega do zdaj znano, ni nasprotnik Slovencev; pa ne da bi se dunajska vlada tega ustrašila, saj če bi bil g. Gödel do-

ber Slovan, gotovo je tudi dober Avstrijan, gotovo boljši kakor tisti, ki na vse grlo kričé: „Mi smo dobri Avstrijanci, pa smo Nemci in nemške zastave zmagovalno vihrajo, in vspehi Nemcev tu prsa avstrijskega Nemca navdihujejo.“ Tukaj ni treba posebnega komentara, kot samo to, da večina v viših dunajskih krogih je za avstrijsko-prusko rodoljubnost — katera bo pri priliki rodila svoj sad. Okoličan.

Politični razgled.

Dva strogo-uradna avstrijska lista „Prager Abdl.“ in „Wiener Abendpost“ se pečata v uvodnih člankih o naši notranji in zunanji politiki. Oba pravita, da v vsem vlada prava zmešnjava. Naši Nemci se hoté kolikor mogoče nasloniti na zedinjeno Nemčijo, in to česki in slovenski organi najkrepkeje pobijajo, a zato svetujejo najožjo zvezo z Rusko, itd. Tako je vse zmedeno tudi v notranji politiki — pravita uradna lista: Nemci se v večini držé državnega zbora in ustave, Čehi o obojnem nočejo nič vedeti, Slovenci želé, da se Hrvatska in Slavonija loči iz ogerske državne zveze in da se te deželi z Dalmacijo, Kranjsko, dolénjo Štirske in primorjem vred zedinijo v kraljestvo ilirsko itd. In tako nahajamo — razlagata uradna organa — povsod pravi Babel državopravnih, narodnih in političnih tirjatev, a na Avstrijo in njene potrebe se misli še le v drugi vrsti. Ali po tem ne bode kmalu prodrla splošna misel, da je Avstrija pač država sestavljena iz raznih narodnosti (nationalitätenstaat), a da ni nikakor narodna država (nationalstaat), in da more v tej državi pač vladati avstrijska, a da ne more in ne sme nikakor vladati enostranska nemška, slavenska ali magjarska politika. — Veselilo nas bo, ako to prepričanje enkrat prodre v tistih krogih, iz katerih se paleta omenjena uradna časnika; tam se je dozdej tirala najbolj enostranska nemška in magjarska politika, a še nobenkrat niti „avstrijska“, še manj pa slavenska. Naj torej zgorej začno popravljeni, potem bo to avstrijsko prepričanje prodrlo počasi že tudi navzdol; dokler pa bodo nas Slavene samo Nemcem na korist trli, odvrčamo Slaveni vso odgovornost od sebe na vladne kroge nazaj.

Vladni listi denes trdé, da ni res kar so s tolikim hrupom oglašali dunajski listi o r u m u n s k i odpovedi, o kateri govorimo na odličnejem mestu. Če tudi ne damo dosti na take uradne preklice, bode vendar treba dobro paziti na glasove, ki se bodo v tej zadevi razširjali.

Pruski kralj je deputaciji državnega zbora odgovoril, da ga je jako ganila ponudba bavarskega kralja, naj bi Viljem zopet ponovil staro n e m š k o c a r s t v o, da pa bode še le v tem videl in slišal klic božje previdnosti, ako ga na to pozovejo enoglasno vsi nemški knezi in svobodna mesta in vse nemško ljudstvo in njih zastopniki. Po telegramu iz Berolina se bode torej še le tedaj nemško carstvo uradno oklicalo, kader bodo novo nemško državno ustavo sprejeli vsi južno-nemški deželi zbori, torej tudi bavarska poslanska zbornica, ki pa noče tako rada pokloniti svojega vratu pod pruski vojni meč.

Nemci so začeli po miru zdihovati. „N. fr. Pr.“ Francozom priznava ne le velik patriotizem, ampak tudi sedanje francoski vladi neizmerno energijo. „K temu je še — pravi „N. fr. Pr.“ — prištevati resnično občudovanja vredno obnašanje pariškega mesta. Enacega igrokaza svet še ni videl; mirni in odločni upor velicega mesta, ki šteje nad 2 milijona prebivalcev, je najčudovitejši in najbolj nezaslišan prizor!“ List na dalje zgublja vse upanje na notranje francoske homatije, zgublja upanje, da bi se Pariz dal tako hitro izstradati, zgublja upanje, da bi se količkaj uspešno dalo pariško mesto bombardirati, ker bi tudi najbolji topovi komaj zunanje trdnjave mogli zadeti; list na dalje poudarja nevoljo nemških vojakov, zimo, pomanjkanje, bolezni — drugi nemški listi stoka, da doma nima kdo delati, kdo rediti mnogoštevilnih rodovin in „Neue fr. Presse“ že v drugič zdihne po evropski roki, ki bi vojskujoči se stranki

pomirila in končala nepotrebno prelivanje krvi. „Prava sramota je za Evropo (ali ne tudi za Nemštvo?) da tem dogodjajem nasproti roke v krilo polaga in da pusti razdiranje in uničevanje dalje razgrajati.“ Temu javkanju se tudi ni čuditi. Poročila z bojišča se za Pruse vedno neugodnejše glasó. S tem, da se je bojišče raztegnilo proti jugu, severu in zapadu, je pruska obležna armada jako oslabiljena, poleg tega vsak dan hujša postaja mala vojska v provincijah, ktere se Prusi tako bojé! Z bombardiranjem ni nič, a bolj in bolj mogoče postaja, da se ena ali druga francoskih provincijskih armad približa Parizu in da pariški armadi pomaga prusko oklepje podreti. Razglašajo se glasovi, da bi Francozi utegnili izdati „bartholomaeusnacht“ v novi pomnoženi izdaji. V Versailles se bojé, da jo o božiči Parižani udarijo iz mesta in da se blizu Pariza uname splošen upor. Prosti ljudje že streljajo na Pruse. — Pruske armade se zdaj zbirajo okolo železniškega središča Le Mans, in mogoče je, da Francozi tam pričakujejo svoje nasprotnike — potem bi prišlo okolo 23. in 24. t. m. do novih bojev. Domneva se, da hodo Francozi močnejši, a Prusi slabiji v številu, nego so bili na Loari.

Francoska severna armada pod generalom Faidherbe se je zopet zbrala in začela novo delovanje. Pokazala se je že pred Amiensom in samo to je zadostilo kulturni nemški armadi, da je začela Amiens bombardirati. Druge oddelke svoje armade je Faidherbe pomaknil proti Montdidier in Roye, tudi Nemci so svoje oddelke semkaj poslali, kjer sta si nasprotnika na 5—6 milj blizu, tako da se tudi tú lahko udarijo. Manteuffel nove čete se zbirajo okolo Beauvais in Gisors in so namenjene ali proti francoski severni ali pa proti harski armadi. Tudi na jugu so se zopet začeli vojskovati. Garibaldi se je 9. t. m. iz Autuna podal proti Epinaru in je 18. t. m. pri Nuits zadel na prus. generala Werderja, ki je iz Dijona semkaj prišel. Po dolgi borbi so Badenčani Nuits naskokom posedli. Garibaldinci so se umaknili proti jugu in zapadu. 18. t. m. so tudi druge prostovoljne čete pri Pesmes napadle Werderjeve oddelke, vendar ni še znano, s kakim uspehom.

Razne stvari.

* (Uradno.) Minister pravosodja je prestavil dosedanjega državnega pravdnika v Novem mestu, Jožefa Peršé-ta za državnega pravdnika v Ljubljano, je imenoval dosedanjega državnopravdníškega substituta g. Jakoba Hrena za državnega pravdnika v Novem mestu, in je prestavil dosedanjega okrajnega sodnika v Trebnjem Franca Omahna v isti lastnosti v Litijo.

* (Laška čitalnica) napravi 26. t. m. „besedo“ in dve glediščini igri: „Svojeglavneži“ in „Ravna pot najboljša pot“. K tej veselici, ki bo končala s petjem in plesom, vse slovenske rodoljube uljudno vabi Odbor.

* (V Vranski narodni čitalnici) bo 26. t. m., to je: na Štefanovo beseda in tombola. Naznanjam, da bodem prednašal na dalje „razpravljanje prirodozlovnosti o notranjem bitji ali stanju zemlje“ itd. — G. Piskar bo prednašal „narodno gospodarstveno razpravo“. — J. D. Búdna.

—i. (Deveta slovenska predstava) dramatičnega društva v deželnem gledališču ljubljanskem bo v ponedeljek 26. decembra, sv. Štefana praznik. Igrale se bodo tri nove igre: „Medeni tedni“, veseloigra v 1 dejanji; „Čarobne gosli“, opereta v 1 dejanji, in igra s petjem „Sveti večer na straži“. Zanimivega tedaj dosti za en večer izpolniti prav veselo. Sedeži se bodo dobivali v navadno odločenem času.

Ker se bliža leto h konci in se bodo začeli sklepati računni dohodkov in stroškov dram. društva, podpisani odbor uljudno vabi vse tiste zunanje p. n. č. g. družabnike, ki še niso odrajtali podpornega doneska za tekoče leto, da blagovolé to storiti v kratkem, da ne bo nobenih zadržkov.

V Ljubljani 20. decembra.

Odbor dram. društva.

O z n a n i l o.

Lekarnica, ki se ima v Črnomlju na novo odpreti, in pa že z najboljšim uspehom delajoča lekarnica v metliškem mestu na Kranjskem se daje prostovoljno v najem. Več in natančneje se izve pod napisom: Lekarnica (apoteke) v Metliki (Möttling) na Kranjskem. (1)

Edina zaloga najnovejših znajdeb.

Svarilo. Po meni v kupčijo spravljena „Pasta Pompadur“, ki je kot izvrstna skokoma našla obče priznanje, nekoliko časa neke firme ponarejajo, naj torej p. n. občinstvo zvé, da se edino prava izvorna obrazna pasta dobiva le pri podpisnem. Ona hitro vse odpravi spuščaje na obrazu, sajence, pege, šinje, sploh ohranjuje, olepšuje in mladi obraz. Piskerc po gld. 1.50

Vse je mogoče. Kdo bi bil prej vrjel, da se bo znašlo, kako oko varovati pri vtikanji niti v iglo; s prostim prav umnim orodjem se je posrečilo, da more slabo oko tudi v mrtku v najtenjo iglo lahko vdéti nit, in velja ta strošek s podukom le 25 kr.

Zobje ne bole več. Vsak zobobol, izvirajoč iz revme ali prehlada, se mahoma ozdravi z novimi berolin-skimi zobnimi kapljami. Poročstvo tako gotovo, da se vrne denar, ko bi kapljice ne pomagale. 1 flaçon s podukom 80 kr.

Politur pasta. Neprecenljiv domač pomoček, s katerim vsakdo lahko zastarelo ali oslepelo pohištvo itd. prelepo politira. Skatljica s podukom za celo garnituro 80 kr.

Snažilna krogla za srebro (putz-kugel), izvrsten pomoček ponoviti in osnažiti oslepele kovinske predmete. Nepogrešljivo za zlatarje in srebrarje, po 5 kr.

Regulator za vse ure je regulirana solnčna ura s kompasom, vsacemu priporočljiva, ker se po njej gotovo vsaka mehnična ura dá vrediti; fino po 25 kr.

Stupa za pranje. S to štupo si prihraniš čas, delo in denar, zlasti pa se perilo bolj varuje, kakor sicer. Funtni paket po 22 kr.

Amerikanske patentirane zavarovalne ključavnice, izvrstno delane, proti vsacemu lomastu manjše po 30, 40, 50 kr., večje po 70, 90 kr. 1 gld., velike z dvema ključama po 1 gld.; k popotnim torbam po 25, 40—50 kr.

Praktični so ostrogi za hlače, ki pri slabem vremenu hlače branijo omadeževanju, par po 10 kr.

Angleške škarje iz najboljšega jekla, različne vrste različno po 20, 25, 30, 35—45 kr., verižica 10 kr.

Prav koristne so nove mašinske olovke, brez sitnega ostrjenja, tudi se špice ne lomijo: v les vdelane po 10 kr., v kost po 15 kr., s peresnim ročnikom in nožem 90 kr.; potrebna tekočina za 3 mesece 10 kr. Kos unior-radirgumi za svinec in tinto 5 kr.

Nog ne premakati je vsacemu svetovati. S pomočjo izvrstne Metzgerjeve aperture za usnje, ki dela usnje mehko in nepremakljivo, tako da se tudi še dolgo nošeni črevlji ne premočijo, najbolje se doseže ta namen. 1 flaçon po 60 kr.

Perzijsko barvilo za lase, s katerim se mahoma sivi lasje ali rujavo ali črno pobarvajo; ob enem ohranjuje naravno čvrstost. Ono je iz želišč in vse neškodljivo. Karton s podukom 2 goldinarja.

Najnovejša štupa za rjó, garantirana. Z njo se odpravijo vse rjavine s platna, svile in drugih tkanin, tudi z jekla in železa.

Obroč za kurja očesa iz angorske volne, 12 za 25 kr.

Angleški lak za usnje, kateri dela usnje mehko in ga lakira ko zrcalo; mal flaçon 25, velik 45 kr.

Tekoč lim. Nepogrešljiv v vsaki hiši, ker si lahko vsak sam oskrbi v vsakem gospodarstvu pripetijoče se popravke; ta lim se drži leta in leta in se mrzel rabi. Velik flaçon po 25 kr.

Nediseče, nepremočljive postaljne vloge, braneče proti premakanji pri otrocih, bolnikih in otročnicah; po 90 kr., gld.: 1.20, 1.50, 1.70.

Č. k. privil. saponisk masten éter v kratkih trenotkih odpravi vsakojake madeže iz vsake obleke in tkanine brez izjeme. Ta novi izdelek v svojem učinku prekosi vse enake fabrikate, ker nobene barve ne oskoduje, se mahoma posuši in ne diši. Priporočljiv tudi za čiščenje rokavic. Flaçon s podukom 40 kr.

Štupa proti potečim se nogam odpravi sitni pót na nogah in iz njega izviračo smrajo; tudi obutalo konsevirira. Skatljica s podukom za 3 mesece dovolj po 50 kr.

Pariški univerzalni kit nerazrušljivo in hitro zveže ne le steklo, porcelan, kamen, morsko peno, les itd., ampak tudi različno združuje: n. pr.: les s kovino, porcelan s steklom itd., tako da je kakor en kos. Paket tega vsaki hiši potrebne blaga le 10 kr. Tak kit tekoč prav dober, flaçon 30 kr.

Pečatne marke za pisma, hi so zarad ročnosti, cene in gotove zaporice boljše kakor oblati ali vosek, najlepše, z vsako firmo, grbom, imenom ali monogramom. 500 mark po gld.: 1.30, 1000 mark 1 gld. 60 kr.

Regulator-peresa popravljiva za vsako roko in vsak papir, tako da je s istim peresom mogoče nujnejše kaligrafične, pa tudi najdebelejše érte pisati. 12 peres 24 kr.

Prave angleške britve z dvema nožema po 20, 30, 40 kr.; s 3 noži po 50, 60 kr., najfineje s 3 noži po 60, 70, 90 kr., 1 gld.; s 4 noži 80 kr., gld.: 1, 1.20.

Najviše patentirana mišnica za miši, podgane, krte

Svarilo: Ker se imenovani predmeti tudi ponarejajo, obračam pozornost na to, da se le v podpisanej zalogi, dobivajo nepopačeni. Ceniki vsih predmetov v zalogi se oddajajo brezplačno. Tudi obračam pozornost čestitih prebivalcev po deželi na moj komisijski oddelek, to je edina štacuna v tej struki, v kateri se najmanjše in največje naročilo iz katerega koli oddelka, hitro in jeftino dovrši, priporoča se tedaj za obilna naročila

prva avstrijska komisijska štacuna **A. Friedmann-a** na Dunaji, Praterstrasse 26. (6)

in škričke. Prodaja se z garantijo velika kositarjeva posoda po 1 gld.

Najboljše zdravilo ohraniti si frišne lase in bele ali sive počrniti je orehovo olje; vsi kemični preparati so škodljivi. Učastujem se naznanjati, da imam bogato zalogo nepokvarjenega orehovega olja.

Praktična znajdba! Vendar se je posrečilo iznajditi prah za črnilo, kateri bo vsacemu po volji; prekosi vse dosedajne glede dobrote in cene. Če se prilije nekoliko vode se v hipu napravi najboljša črna tinta, ki je koj za rabo. 1 paket, dovolj za 1 bokal, velja 20 kr.

Brilantni prah, nov, dovršen, kemično sestavljen metalen prah, ki se skaže vrednega svojega imena. Predmet, iz žlahtne ali iz nežlahtne kovine, ki je umazan, zastarel in ima neizbrisljive madeže, se s tem prahom podrgne in se briljantno svetí. Ta prah osnaži in polira predmete nenavadno hitro. 1 skatljica z navodom 25 kr.

Nova znajdba. Kemični svinčnik nadomestuje najboljše črnilo za znamkovanje; piše se z njim na robo, na kateri se hoče napraviti znamko, kakor z navadnim svinčnikom, in ko se je roba enkrat oprala, je znamka popolnoma črna in neizbrisljiva. 1 kos velja 35 kr.

Prah za posrebiti često izvrstno služi; posrebrí vsako kovino v malo minutah in se posebno priporoča za predmete s srebrom platinane, ki so izgubili barvo. Predmeti pakfongasti se premené v srebro. 1 paket 25 kr.

Angleške škarje iz najboljšega jekla. 1 škarje za vrezovanje, najfineje 25, 35 do 45 kr. 1 škarje za izrezljavanje, najfineje 20—30 kr. Skarna verižica 10 kr.

Izvrstna lakna maža s kavčukom zmešana, da se usnje ohrani. 1 skatla (1 funt) 30 kr.

Coprnisko črnilo za šalo in resnico. Pismo pisano s tem črnilom, ostane najbistrejšemu očesu skrivnost; le ta ga more brati, ki ima navod. 1 sklenica tacega črnila 25 kr.

Električne krtačice za zobe, s kterimi se brez vsake paste in drugih zdravil (samo s čisto vodo) zobje osnažijo, da so beli, zdravi in brez slabega duha. Da se jih več izpeča, je cena za eno le 60 kr.

Nove mašine za bolhe loviti se prodajajo po 20 kr. Radikalen pripomoček, da se kurja očesa v 8 dnéh popolnoma odpravijo. To novo iznajdeno sredstvo prekosi vsa dosedajna in smo porok zanj. 1 skatla z navodom kako se rabi 40 kr.

Edina zaloga v Avstriji nepopačenega arničnega olja, ki ima v sebi čudovito moč, da odpravi glavobol, krepí rast las in živcev, in tako rast las celo na plešah v jako kratkem času pospeši, — tudi zatara lišaje na glavi. Kot zdravilo rabi proti zmečkanji, proti trganji v udih, revmatizmu, šenu in če se noga ali roka zvine. Več v priloženem popisu. 1 sklenica 1 gld.

Pravo prekvitno Glycerin-mjilo z najfinejimi vonjavami, kos po 5, 10, 15, 20 kr., veliki 25 kr.; 1 posoda pravega mazila za lase iz konjske masti 30 kr.; Glycerin-mjilo, tekoče, 1 sklenica 25 kr.; — Glycerinov cvet, da se ohrani koža čista, 1 steklenica 45 kr., kakor tudi drugi predmeti parfimerije in toalete iz domačih in tujih krajev v največji izbiri.

Izvrstna zmes za lakiranje tal pa sobah s kavčukom, ki dá tlam najlepši blesk, in dalje traja, ko vse druge. 1 skatla zadosti za eno sobo 80 kr.

Zmes za usnje s kavčukom, da ostane usnje nepogibljivo, se posebno priporoča za konjsko jermenje itd. Kositarna pušica 60 kr.

Najboljša pasta za britve. Z njo se prihrani to, da britev ni treba brusiti. 1 skatljica 25 kr.

Neobhodno potrebni za vsako gospodinjstvo so novi patentirani brusilniki, s kterimi se prav lahko, brez muje vsake ostrine, škarje, noži itd. v enej minuti zbrusijo. 1 kos samo 35 kr.

Medicinsko mjilo, smolnato, imenovano čudežno mjilo, potrjen in gotov pomoček za vsakoršne bolezni na koži, zoper lišaje, garje, srbečico itd. Se rabi pri otrocih in odrasčenih. 1 kos z navodom 25 kr.

Najboljše dunajske vode za odpravljanje madežev, velja sklenica 10 kr.

Enervoir odpravi hipoma iz perila in drugih rob vsak nov ali star tintni madež. 1 sklenica velja 25 kr.

Mušni éter za izbe, kuhinje, sobe, pravi prijetno vonja in prepodi v četrt ure še toliko muh. 1 sklenica 30 kr.

Vse nevidljivo se vidi po novih žepnih drobnogledih, ki 10-, 20-, 30- do 100krat vsako reč povečajo, tako da se celó živalice v studenčnici dobro vidijo. Tudi ti drobnogledi mnogovrstno koristijo, n. pri kupovanji moke, žita, stročnih pridelkov, specerij, tkanine, za razločevanje in naravoslovje itd. 1 kos kr.: 40, 60, 80, gld.: 1, 1.20 1.50.

Smrt vsim sitnim mrčesom! z novo znajdeno tekočino, ki vse mrčese pomori. Ta tekočina umori vse mrčese in ob enem varuje, da se ne vgnjezdijo. Rabi se proti stenicam, šurkom, moljem, bolham itd. 1 sklenica, velika 30 kr.